

Hørings svar, Revision af Legetøjsdirektivet

Til Miljøministeriet:

Marie Østergaard Henriksen mhe@sik.dk; Ditte Helms Kraul dak@sik.dk; David Chikanga Chipeta davchi@em.dk; Shima Dobel sdo@mim.dk; Michael Geoffrey Herborn micgh@mim.dk

Forbrugerrådet Tænk, Rådet for Grøn Omstilling og Plastic Change takker for muligheden for at kommentere på udkastet til revision af direktivet om sikkerhedskrav til legetøj (legetøjsdirektivet).

Forordning

Vi byder en revision af Legetøjsdirektivet velkommen, og støtter fuldt ud op om at direktivet laves om til en forordning.

Forbud mod hormonforstyrrende stoffer

Vi støtter op om forbuddet mod hormonforstyrrende og mistænkt hormonforstyrrende stoffer, der kan forårsage allergiske reaktioner i luftvejene og STOTs på linje med CMR-stoffer.

Stoffer forbudt for børn 0-3 år og Bisphenol A

Forslaget lægger op til, at de stoffer, der i dag er forbudt i produkter til børn 0-3 år, også skal forbydes i legetøj til børn i alle aldre. Det støtter vi fuldt ud.

Og vi støtter også forbuddet mod brugen af bisphenol A, men opfordrer til at det udvides til at inkludere alle bisphenoler.

Undtagelser kemikalier (Derogations)

Forslaget lægger op til, at der kan laves undtagelser for brug af disse stoffer, dog kun efter en vurdering fra ECHA. Vi mener principielt, at stoffer, der har de ovenstående egenskaber, ikke bør anvendes i produkter til børn.

Derfor mener vi, at det er vigtigt, at hvis ECHA skal have mulighed for at lave undtagelser, så skal eksponering fra andre produkter, kilder eller miljøet (kombinationseffekterne) inddrages i vurderingerne. (artikel 46)

Hvis der skal gives mulighed for at lave undtagelser, så bør disse være tidsbegrænsede (fx 3år) og producenten bør pålægges at afsøge mulighederne for alternativer. Denne indsats skal så tages med, hvis der søges om en forlængelse af undtagelsen.

Det bør tydeligt mærkes på produktet eller emballagen, hvis legetøjet indeholder kemikalier, som har fået godkendt brugen på baggrund af en undtagelse.

Virksomhedernes sikkerhedsvurderinger

Vi støtter, at virksomheder skal lave analyser for sikkerheden af deres legetøj, der inkluderer, at de tager højde for udsættelse for skadelig kemi fra andre kilder. Dette bør indebære, at de også tager hensyn til kemikalier, der har samme negative effekter fra andre kilder.

Nitrosaminer

Vi støtter op om grænseværdierne for nitrosaminer og nitroserbare stoffer og mener, at de skal gælde for alle typer af legetøj.

Manglende mærkning af det kemiske indhold på produktet

Vi mener, at forordningen bør kræve obligatorisk mærkning af det kemiske indhold i legetøjet.

Hvis vi skal nå frem til en cirkulær økonomi, så er vi nødt til at vide, hvor de forskellige kemikalier anvendes. Uden mærkning vil den uønskede kemi forblive skjult og potentielt cirkuleres til skade for kommende generationer.

I legetøj vil fx CMR-stoffer og hormonforstyrrende stoffer fortsat kunne anvendes pga., at de tillades undtagelsesvis (derogation). Forbrugere og forhandlere, der vil undgå disse stoffer, vil derfor ikke kunne vide, om de er i legetøjet, medmindre de anføres på produktet eller emballagen.

Samtidigt er der en række andre kemiske stoffer, som endnu ikke er klassificeret, men som er omdiskuterede, fordi videnskabelige undersøgelser viser, at de kan være problematiske. Disse stoffer vil forbrugere og forhandlere, der ønsker at undgå stofferne, heller ikke kunne undgå. Historien har vist os, at stoffer, som forskere advarer om, på et senere tidspunkt oftest reguleres eller forbydes.

Vi mener derfor, at det bør være obligatorisk at deklarere det kemiske indhold i legetøjet. På den måde kommer kemien frem i lyset, og forbrugere og forhandlere kan foretage oplyste valg i købsituationen.

Vi kender den obligatoriske mærkning fra kosmetik og fødevarer, og vi forestiller os lignende regler for legetøj. Vi er klar over, at det er en større øvelse, men vi mener, at vi skal passe særligt godt på vores børn, og derfor bør kemien i legetøj komme frem i lyset. Erfaringerne fra Rapex og fra utallige forbruger- og miljøorganisationers undersøgelser viser, at der forekommer uønsket kemi i legetøj.

Tidligere miljøminister Lea Wermelin arbejdede for at få mærkning på fx slim, sæbebobler og lignende produkter, og vi vil appellere til, at den nuværende regering, som minimum vil kræve denne form for mærkning i den nærværende revision.

Digital produktpas

Vi støtter op om et digitalt produktpas, som vi mener kan indeholde ovenstående information om kemikalieindholdet til gavn for forbrugere og forhandlere samt i affaldsledet ift. cirkularitet.

Det er vigtigt, at produktpasset ikke kræver særlige apps, men er gratis og let tilgængeligt, fx ved at man scanner stregkode eller QR-kode med sit kamera på telefonen og bliver ledt direkte til letforståelig information om produktet.

Vi kan også se muligheder i at kontrollere legetøjet endnu bedre, men det kræver, at der afsættes midler til national kontrol.

Det er uklart, hvornår det digitale produktpas skal være implementeret – skal det afvente ESPR?

Endelig er det vigtigt for os at understrege, at det digitale produktpas skal være et supplement til mærkning på produktet. Kemiske ingredienser, sikkerhedsanvisninger, kontaktinformation mv. skal stadig være fysisk tilgængelige i købsøjeblikket.

Danske særregler

I Danmark har vi særregler vedr. legetøj, fx forbuddet mod alle ftalater i legetøj til børn 0-3 år og legetøjsprodukter, som er beregnet til eller normalt må forventes at blive puttet i munden af børn, hvis produkterne indeholder mere end 0,05 vægtprocent ftalater.

Hvad betyder det for det danske forbud, at legetøjsdirektivet nu bliver til en forordning? Vi mener, Danmark bør fastholde sine særregler, der beskytter børn mod uønsket kemi.

CE-mærket

Fortsat krav om CE-mærket på produktet kan vi ikke støtte op om.

Det har aldrig været et mærke beregnet til forbrugere, men er mere rettet mod myndighederne. Mærket forekommer på mange produkter (ikke kun legetøj), men mærket er misvisende, fordi det ikke er obligatorisk for alle produkter, fordi baggrunden for mærket er forskellig afhængig af produktområde, og fordi det ikke i sig selv er en garanti for, at produktet er sikkert. Der er ingen uafhængig kontrol udover markedsovervågning generelt. Det er producentens egen vurdering. Og selv en producent, der ikke laver sikre produkter, vil jo sætte mærket på. Hvis CE-mærket skal overleve, så bør det følge den tekniske dokumentation i det digitale produktpas rettet mod myndigheder og ikke forbrugere.

Mentalt helbred

Det er yderst positivt, at udkastet også understreger, at legetøj ikke må udgøre en risiko for brugerens sikkerhed og sundhed, såvel som barnets psykiske og mentale sundhed og den kognitive udvikling. ("psychological and mental health, well-being and cognitive development"). Det bakker vi fuldt ud op om.

Miljø

Forslaget lægger op til, at der på sigt kan inkluderes informationer om legetøjets påvirkning af miljøet, eller hvordan det skal bortskaffes/genanvendes.

Vi vil gerne opfordre til, at dette inkluderes med det samme i det digitale produktpas. Særligt information om, hvordan man håndterer produktet, når det ikke længere ønskes benyttet, vil være relevant.

Mærkning generelt

Vi ønsker ét fælles piktogram som erstatning for ordet advarsel, som forordningen lægger op til, skal være en mulighed. Vi ønsker ikke en profilering af forskellige piktogrammer, som kan forvirre forbrugerne. Mærkning skal generelt være mere tilgængelig for forbrugerne, og vi ønsker derfor, at der introduceres klare læsbarhedskriterier i forhold til fx størrelse af tekst samt kontrast for tekst/baggrund.

Online markedspladser

Forordningen bør indeholde muligheden for at holde online markedspladser ansvarlige for ikke compliant produkter, hvis ingen anden økonomisk ansvarlig kan identificeres, eller hvis den økonomisk ansvarlige ikke agerer passende og ansvarligt. Online markedspladser bør også være forpligtede til at verificere identiteten af den ansvarlige person, der sælger legetøj via deres hjemmeside. Og de bør være ansvarlige for at finde og fjerne ikke compliant legetøj på deres hjemmeside samt forebygge, at produkterne ikke dukker op igen i samme form. Vi har gennem flere år nu jævnlige identificeret en overvægt af ikke compliant produkter købt på online markedspladser herunder en del legetøj. Det er ikke tilfredsstillende i forhold til børns sikkerhed.

Styring og håndhævelse

Lovgivning fungerer kun, hvis den bliver håndhævet. Vi opfordrer derfor til, at håndhævelsen styrkes national, og at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til, at dette kan ske. Vi opfordrer også til, at fælleseuropæiske markedsovervåningsprojekter fortsat prioriteres. Og vi så gerne, at der fokuseres på at arbejde henimod etablering af en fælleseuropæisk database, hvor ulykker i forhold til legetøj kan registreres. Det er data, der er værdifulde i det forebyggende arbejde bl.a. i forhold til sikkerhedskrav i standarderne.

Vi støtter Kommissionens mulighed for at specificere og tilføje visse krav i direktivet samt muligheden for at adressere hastende risici. Og vi finder det meget vigtigt, at forsigtighedsprincippet bliver integreret i lovtæksten som et værktøj for myndighederne i de situationer, hvor der er grund til bekymring, men hvor videnskabelig dokumentation er fraværende eller utilstrækkelig.

Endelig mener vi, at overgangsperioden (30 måneder) bør forkortes.

Med venlig hilsen

Claus Jørgensen

Projektchef
Forbrugerrådet Tænk

FORBRUGERRÅDET
 tænk

Lone Mikkelsen

Seniorrådgiver
Rådet for Grøn Omstilling

 **Rådet for
Grøn
Omstilling**

Malene Høj Mortensen

Politisk Chef
Plastic Change

plastic change